

פניני הפרשה

אמור

עלון מס'

1136

שנה כ"ג התשפ"ב

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

האדם השלם

פרשת אמור נקראת תמיד בימי ספירת העומר, ובפרשה זו נצטוו ישראל על קרבן העומר (ויקרא כג, י), שהוא הקרבן הראשון והחשוב שמתיר לאכול מהתבואה החדשה שצמחה באותה שנה. אם כן, תמוה מאוד שדוקא הוא הקרבן ציבור היחידי שבא מן השעורים שהם מאכל דל, לכאורה ראוי היה להביא את קרבן העומר מחיטים, שהם מאכל אדם, ולא משעורים שהם מאכל בהמה (וכידוע שקרבנה של אשה סומה הוא מן השעורים כפי שדרשו חז"ל: "היא עשתה מעשה בהמה, לפיכך תביא מאכל בהמה"). ועוד שמתאים היה להביא את קרבן העומר מחיטים, כדי להדגיש שמעכשיו מותר לאכול מהחיטים של באותה שנה? ואין לזלזל בחשיבותו של קרבן העומר, שהרי בזכותו ניצלנו בימי המן, וכפי שאמר המן למרדכי "מלוא קומץ שעורים דחה עשרת אלפים ככר כסף שלי".

התשובה לכך, שאדם ללא תורה המשוועבד לתאוותיו, נמצא בדרגה דומה לבהמה, והמאכל החשוב ביותר לבהמה זה שעורים, ולכן מיד אחר הפסח מקריב שעורים, להתיר לאדם לאכול כל דבר לצורך גופו. אבל אחרי שסופרים מחיטים יום ומגיע מתן תורה, אז מגיעים למדרגת אדם, בבחינת "אדמה לעליון", וקרבנם מתעלה למאכל אדם. ולכן בחג השבועות מקריבים שתי הלחם מחיטים, כי התורה הופכת אותנו למדרגת האדם השלם. ענין זה בא לידי ביטוי נפלא גם בבריאה. בחודש ניסן שבו חל חג הפסח, אנו מברכים ברכת האילנות שהתחילו להוציא פרחים שאינם אלא התחלה ולא התכלית, ואילו בחודש סיון, בבוא חג השבועות, יגמר בישול הפרי ויגיע לתכליתו. חירות הגוף שהשגנו בחג הפסח אינה אלא התחלה בעלמא, והתכלית והגמר הם בחג השבועות, חג מתן תורה.

לימוד תורה, מעבר לערכו כמצוה עצומה, מתבטא בהשפעתו הישירה על נפש היהודי. בשאר חכמות, אדם לומד ומחכים בהוספת ידע, אך הם אינם משפיעים על אישיותו, אולם לימוד התורה משפיע באופן נפלא על האדם ואישיותו לטובה ומרומם אותו לגבהים רוחניים בכל תחומי החיים. הארתה של התורה נוטעת בנפשו של אדם את יושר הלב, ומפריחה ומצמיחה את המדות הטובות והערכים היהודיים. אינו דומה מי שעולמו הפנימי נבנה מתוך התמלאות בדברי תורה, לזה שעולמו נבנה בלי תורה. מי שעוסק בתורה באמת, התורה משנה אותו ומעדנת את התנהגותו, עד שאומרים עליו הבריות "אשרי מי שעמלו בתורה".

עצה טובה	יחיד ומיוחד
כשאדם רוכש אקמול בכל השנה, כדאי שיקנה מאותם סוגים שגם כשרים לפסח, כדי שלא יצטרך לקנות בפסח אקמול מיוחד. (הרב ד. ח. הי"ו).	ליל הסדר שכל ישראל התענו בו כאשר התענו ישראל שלשה ימים בזמן גזרת המן, הצום כלל גם את ליל הסדר, כמבואר בפרקי דרבי אליעזר (פרק נ'): "אמרה לו: 'לך כנוס את כל היהודים הנמצאים בשושן וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו שלשת ימים, ואלו הן: י"ג וי"ד וט"ו". אמר לה מרדכי: והלא יום שלישי יום פסח הוא?! אמרה לו: הלא אתה ראש לסנהדרין, ואתה אומר דבר זה?! ואם אין ישראל, למי הפסח?! שמע מרדכי את דבריה ועשה ככל אשר צוותהו, שנאמר זיעבור מרדכי - מלמד שעבר יום ראשון של פסח בלא אכילה".

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוניד סעדון זצ"ל

"ומי שדעתו יפה יבין לאשורו, ירחיק עצמו בכל מיני ההרחקה [מחוסר קדושה], וידקדק היטב בדברים אלו הרחק כמטחוי קשת מהחטא הקל, כדי שלא יבוא לידי הזוטא החמור. ואל יתפתה ליצרו, כי כך מנהגו של היצר הרע: היום אומר לו עשה כך וכו' עד שיפילו ברשתו ולא יוכל קום".
("מגיד חדשות" ח"י עמ' פ"ג).

ולקחתם לכם ביום הראשון – איתא במדרש (ויקרא רבה פרשה ל' אות ט"ז): אמר ר' ברכיה בשם ר' אבא בר כהנא, בזכות ולקחתם לכם ביום הראשון, אני נגלה לכם ראשון, ופורע לכם מן הראשון, ובונה לכם את הראשון, ומביא לכם את הראשון. אני נגלה לכם ראשון, זה הקב"ה דכתיב אני ה' ראשון (ישעיה מ"א ד). ופורע לכם מן הראשון, זה עשו הרשע דכתיב ויצא הראשון אדמוני (בראשית כ"ה כ"ה). ובונה לכם את הראשון, זה בית המקדש דכתיב כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו (ירמיה י"ז י"ב). ומביא לכם את הראשון, זה מלך המשיח דכתיב ראשון לציון הנה הנם ולירושלים מבשר אתן (ישעיה מ"א כ"ז) ע"כ. נמצינו למדים שבזכות מצות ארבעת המינים זוכים ישראל לגאולה. ואפשר להסביר בס"ד הטעם, שהרי ארבעת המינים רומזים לארבעה סוגי אנשים שיש בעם ישראל: אתרוג רומז לצדיקים שיש בהם מצוות ומעשים טובים, הלולב למי שיש לו תורה ולא מעשים טובים, ההדס למי שיש לו מעשים טובים ולא תורה, והערבה לפשוטי העם שאין להם לא את זה ולא את זה. וציותה התורה לקחת את כולם ולאוגדם יחד שיהיו כולם אגודה אחת, ואמרו חז"ל שכשישראל מאוחדים יבא המשיח, והנה שנאת הנם תוכיח שהיא גרמה לחורבן בית שני. ועל כן אמר ולקחתם בלשון רבים, שכולם יחד יקחו לכם משלכם, שכל אחד יגיע למסקנא זו לבדו. וכאשר כל שכבות העם לסוגיו מחוברים יחדיו תבא הגאולה. וכעין שמצינו במצורע שלוקח עץ ארו ואזוב ושני תולעת יחדיו לכפר על מה שהיה מתנהג בגאווה, לכן עתה יקח עץ ארו יחד עם אזוב ויתכפר לו, כך גם מעשה זה של לקיחת ארבעת המינים הרומזים לארבעת סוגי בני האדם מקרבת הגאולה. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

תורה שלמדתי באף

את פצעיהם. "אוי לי שראיתך בכך!" אמר לרבי שמעון בכאב. ומה השיבו רבי שמעון?: "אשריך שראיתני בכך, שאלמלא ראיתני בכך - לא מצאת בי כך..."

ומסביר הגאון הקדוש רבי יעקב אבוחצירא זצ"ל בספרו "אלף בינה" (אות ט'-י') כי זהו חלק מהתהליך - כאשר עושים תיקון לשכינה ומעלים אותה מבין הקליפות הסובבות אותה כשושנה בין החוחים, כפי שעשה כאן רשב"י, בהכרח הקליפות מקטרגות וגורמות לאדם צער ועינוי.

וזה ההסבר למה שאמרו בכרכות (ה' ע"א) שהתורה ניתנה על ידי יסורין, שנאמר "אֲשֶׁרֵי הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר תִּפְסָךְנוּ יָהּ וּמִתּוֹרַתְךָ תִּלְמָדְנוּ" (תהלים צד, יב). ולפיכך התענה משה רבנו ארבעים יום וארבעים לילה, לפני שזכה לתורה.

ועל זה שורר דוד המלך ע"ה בזמירותיו: "טוב לי כי עֲנִיתִי - לְמַעַן אֶלְמַד חֻקֶיךָ" (תהלים קיט, עא), ועוד אמר "אוֹדְךָ פִי עֲנִיתָנִי - וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה" (תהלים קיח, כא) - העינוי הוא שגרם לישועה והצלחה בתורה.

והוא אשר ייסד הפייטן רבי שמעון לביא זצ"ל בפיוטו המפורסם "בר יוחאי": "במערת צורים שעמדת - שם קנית הודך והדרך", דוקא מתוך שעמד בצער המערה - זכה להוד והדר - תורת הנגלה ותורת הנסתר. כל קושי מצמיח מדרגה חדשה! דוקא מתוך המצב הקשה יכולה לצמוח תורה עליונה!

התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי לימדנו דרך של צמיחה והתעלות, דוקא מתוך היסורים. הזוהר הקדוש שחיבר, הוא הדוגמא לתורה העמוקה ביותר אשר צמחה דוקא מתוך הקשיים.

כיצד נתחבר ספר זה? במשך שלש עשרה שנה התחבאו רשב"י ובנו במערה כשהם מכוסים בחול עד צווארם, בתנאים גשמיים מינימאליים, ובחשש גדול מהרומאים שחיפשו אחריהם להרגם. ובכלל, היתה זו תקופה קשה מאוד לעם ישראל - כמה עשרות שנים אחר חרבן בית המקדש, אחרי חורבן ביתר ואחרי כשלוש מרד בר כוכבא.

היו להם כל הסיבות והתירוצים להתייאש ולמשוך ידיהם מלימוד התורה, ובכל זאת, רבי שמעון ובנו ניצלו את אותן שנים בכדי להתעלות בתורה. יומם ולילה הם התבוננו בסודות התורה ובבריאה האלוקית של העולם, הגיעו לפסגות גבוהות בהבנת רבדים מאד עמוקים בתורה, והשיגו את תורת הסוד המבוארת בספר הזוהר.

דוקא אז התגלתה להם התורה היותר עמוקה. לאחר שרשב"י החליט שבכל מקרה הוא לומד, קיבל סייעתא דשמיא, ונפתחו לו מבועי חכמה וחיבר את ספר הזוהר.

בגמרא (שבת ל"ג ע"ב) מסופר שלאחר שיצאו רשב"י ובנו מן המערה, יצא לקראתם רבי פנחס בן יאיר, הביאם לבית המרחץ, וראה שבשרם נעשה סדוק ופצוע מן החול. היה בוכה, ודמעותיו צורבות

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

איך מעצור לה'

פונה רב החובל לרבנו ושואל בלעג: "נו רבי! האם השתנתה הרוח?" רבנו היה עונה בשלש מלים "איך מעצור לה'". חלף לו הלילה הראשון. טרם עלתה החמה, ועדיין הרוח סוררת ועומדת במריה. למרות המצב המאכזב, היו כל יושבי הספינה היהודים רגועים ושלווים. בטוחים היו בזכותו של רבם שתעמוד להם, והם יספיקו להסב כליל הסדר יחד עם בני ביתם.

והנה מספר שעות לפני עלות השחר, פקח רב החובל את עיניו, שפשפן כמי שאינו רואה נכוחה, קם על רגליו וקרא בפליאה: "ראו זה פלא! משב הרוח השתנה והוא פונה כעת לכיוון האי ג'רבא. סבורני כי עוד לפני עלות השחר נטיל עוגן בחופי האי, לא יאמן!"

כל הנוסעים הנרגשים הביטו באהבה והערצה אל דמותו הקורנת של רבנו שישב בפנתו, שקוע בלימודו, והודו לה' על הצדיק השוכן בתוכם. בחלומם השחור עוד הם חששו שיצטרכו לחוג את החג הקדוש באניה בלב ים, הרחק מבני ביתם, ועתה ישועתם הגיעה במפתיע.

"בְּנֵי, האם סמכתם על הנס?!" פנה אליהם רבנו בנימת תוכחה. "לפי מה שאני רואה, לא הצטיידתם ביין, מצות ומרורים... ואם חלילה היינו נאלצים לחוג את החג כאן בלב ים, מה היינו עושים?! סיים בקול נוקב.

"רבנו הצדיק", השיבו נבוכים, "בטחנו בזכותך שתעמוד לנו". "לא בְּנֵי! מזה בהם מי אני ומה חיי כי תסמכו עלי?!", ובאמרו כך - פתח את תרמילו, ולעיני הכל - התגלו מצות, יין ומרורים, מוכנים ומזומנים...

פעם נזקק מרן הגאון רבי שאול הכהן זצ"ל ראב"ד ג'רבא (שהשבת חל יום הילולתו) לנסוע לעיר הבירה תונס קרוב לחג הפסח, כדי לייצג את קהילתו בפני בית הדין. שבוע לפני הפסח, סיים רבנו את ענייניו וביקש לשוב לעירו לחוג את החג במחיצת בני משפחתו. כמוהו היו יהודים נוספים ששהו בעיר הבירה וביקשו לחזור לביתם לקראת החג המתקרב. הם נסעו מעיר הבירה לעיר צפאקס, ומשם היה עליהם לקחת ספינה ולהגיע דרך הים לג'רבא. פנו קבוצת היהודים ורבנו בראשם אל רב חובל אשר היתה ברשותו ספינה מתאימה, וביקשו להפליג בספינתו.

"מצטער", סירב רב החובל, "משב-הרוח כלילה זה, הוא נגד הכיוון שאליו חפצים אתם להגיע..."

מכיון שהחג הקדוש לא המתין והלך והתקרב, הופיע רבנו למחרת בשנית לפני רב החובל. אך תשובתו היתה זהה - "כיוון הרוח נגדנו..."

בפעם השלישית, ענה רבנו ואמר: "אנחנו נעלה אל האניה, ואיך מעצור לה' להשיב הרוח לכיוון הנכון!". רב החובל לא הסתיר את גלגולו, ובקול צחוק אמר: "את מהלך הרוח מכיר אני שנים רבות, ובנתיבי הים אני בקי ככף ידי. אין סיכוי שבמצב כזה תשתנה הרוח! מה גם, שהיום כיוון הרוח לנגדנו הרבה יותר ממה שהיה בימים שלפני כן..."

אך כיון שהיהודים שהיו עם רבנו דחקו בו מאוד, והסבירו לו כי איש קדוש נוסע עמם, וזכותו ודאי תעמוד להם, ניאות, באמרו "הרי את תשלום הנסיעה ארויח, גם אם הנסיעה לא תצא לפועל, ומה לי כי אסרב..."

ואכן, הספינה החלה בהפלגתה, כשמפעם לפעם

לאחר שאזל מן השוק

הופיע הספר

הכתב והמכתב ח"א

במהדורא חדשה ומתוקנת

בתוספת עשרות כללים ועצות חדשות

בעת ניתן להשיג את שתי הכרכים בטל' 052-7654216

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאוזן שליט"א

(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ג שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: בצעירותי הסיתו אותי לבזות את ספריו של הרבי מחב"ד זצ"ל. היום אני מעיין בספריו ומגלה שמדובר בענק שבענקים בכל חלקי התורה, אוהב כל ישראל ומהנעלבים ואינם עולבים. אבקש מכת"ר הדרכה כיצד לתקן את מה שעשיתי?

תשובה: תפיין דבריו של הרבי זצ"ל במקום שמכבדים אותם, או תקבע כל יום שיעור בספריו עם חברותא או בלי חברותא. ואם תסע לארה"ב, תשתטח על קברו ותבקש מחילה בפני עשרה.

שאלה: האם ראוי למכור את הדירה של ההורים בתוך השנה לפטירתם? תשובה: אם רוצים לערוך שם את אזכרת השנה – עדיף לחכות. ואם עושים את האזכרה בבית הכנסת – אין בעיה למכור.

שאלה: בכ"ז בניסן יחול בע"ה הבר-מצוה של בננו היקר הי"ו. תאריך זה חל השנה במוצאי שבת, ומאחר ומוצ"ש אינו מתאים לנו כזמן לערוך בו מסיבת בר מצוה, רצינו לברר האם ניתן לדחות את מסיבת הבר מצוה לליל ר"ח אייר, ואולי אז יהיה ניתן להשמיע מוזיקה? תשובה: אפשר לדחות לליל ר"ח אייר ולהשמיע מוזיקה, ולמחרת יעלה הנער לתורה. הרבה נחת והצלחה בגשמיות ורוחניות.

שאלה: גיסי עורך מסיבת בת-מצוה לבתו בימי העומר באולם עם מוזיקה (תקליטים ודיסקים), ויום זה אינו יום ההולדת שלה, האם אוכל להשתתף? תשובה: לא כדאי להשתתף, גם בת מצוה וגם שלא בזמנה. תבא קצת מפני הכבוד ובלי מחלוקת.

שאלה: העושה סעודת הרשות (כגון אירוסין, לדין שאין זו מצוה), האם על ידי שיעשה באותה סעודה סיום מסכת היא תיחשב סעודת מצוה (נפקא מינה לעשותה בבית הכנסת אם אין שם קלות ראש, או לשמוע בה כלי נגינה בימי העומר, דשרי בשמחת מצוה, כמ"ש בשו"ת יחו"ד ח"ו סי' ל"ד), או שכיון שאין הסעודה נעשית לשמחת הסיום וגם בלא הסיום היתה נעשית, אין להחשיבה כסעודת מצוה? תשובה: מסתבר דשרי כל שמצרף לה סיום מסכת. והרי לדעת מהרש"ל בספר ים של שלמה (בבא קמא פ"ז סי' ל"ז) כל שאומר החתן דברי תורה השיב סעודת מצוה, וכל שכן כשמסיים מסכת.

שאלה: האם נגנות יכולות להשמיע לילדים (בגילאי 3-5) שירים בימי ספירת העומר? תשובה: אם זה לטובת התינוקות שלא ישתעמו ולחינוכם – מותר.

שאלה: האם ניתן להמשיך בימי ספירת העומר חוג ריקוד לנשים מבוגרות, שעבורן זהו סוג של התעמלות? תשובה: התעמלות כן. ריקודים לא. כך לא יורגש הצער שבימי הספירה.

חידת השבוע

היכן מצינו שהקב"ה ציוה ציווי לבעלי חיים?

הפתרון: ביונה (ב, יא) "ויאמר ה' לדג ויקא את יונה" וגו'. ועיין בחומש בית נאמן שמות (ז, כח).

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ יוסף יצחק ז"ל בן שושנה תבלח"ט

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל